

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом
свечем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи
лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете
сваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића.
Администрација „Заставе“ налази се у кући где
је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Како да познамо правог на- родног свештеника?

Кад дивљи пожар букне, кад бесни водени вали стану пу-
стоштити и ждерати иметак по
јединаца, природно је, да поми-
шљамо на људе добротворе, који
схваћајући своју свету дужност,
орно и вољно прилазе у помоћ
и спасавају све, што се спасти
да и може. Па кад треба помо-
ћи појединцу човеку ради ње-
гове среће, колико више треба
помагати многима, једној вели-
кој маси — народу свом! Таки
људи који ни по коју цену
не уклањају се светој дужности
човекољубља, вову се народни
људи. Има их, Богу хвала, у
сваком звању и сталежу. Како,
дакле, да их не буде и међу
свештеницима, где су нарочито
густо посејани, али — жали Бо-
же — ретко никли?!

Који су то и како ћемо да
их познамо?

Прави народни свештеници
потпуно схваћају дужност и
мисају своју према Богу, цркви
и народу свом. Слуге су не
само Бога, олтара, него и свог
народа. Љубе име, језик и оби-
чаје српске, чувају и негују те
дивне особине и светиње наше.
Не вичу само устима „Србин“,
не показују се у голем фари-
сејским фравама као родољуби,
него и у школи и цркви раде
да Србин остане и буде Србин.
Мање зборе више творе. Народ-
ни је свештеник, у све дане
свога живота и рада вебан за
своју парохију — за народ свој.
С њим дели и добро и зло, ра-
дост и тугу, с њим и за њ
живи и умире. Оваке добре на-
родне пастире повнаћемо још и
по том, што нису одани спеку-
лацији и материјалним добитци-
ма, знајући, да у једно исто
време не могу служити Богу и
мамону, да је служба њихова
свето, благородно, племенито и
уввишено дело.

Српски народни свештеник
није Орбину „најамник“. Он не
оставља стадо своје. Он му је
род и по вери и по крви. Ње-
гов је и срцем и душом. У про-
ређеним редовима таквих свеште-
ника нема, нити може бити, из-
дајца олтара православног и
народности српске — тих ве-
ковних српских чувара. Радећи
тако за народ свој у друштву
са другим позваним факторима,
раде они свагда поштено и са-
весно, под геслом:

„Желимо слободни — сами своји
бити;

Што је у нас цвећа, да нас само
кити“.

Па опет, поред свега тога
њиховог похвалног рада, како
данас пролазе многи наши на-
родни свештеници?

Српски народ уважајући за-
слуге својих ваљаних свеште-
ника, воли их и поштује. На-
родна љубав и поверење према
таким духовним пастирима, кру-
нисана је у историји љубављу
и поштовањем српских народних

светитеља св. Саве, св. Симео-
на, св. Арсенија, св. Максима и
др. Али ко је, ко не познаје и
друге светле слике, увор карак-
тере и мучеништво Хаџи Ђере,
Хаџи Рувима, протопоп Недељ-
ка и т. д.?! Као што у прошло-
сти, дакле, тако и данас има
примера, да су прави народни
пастири и запостављени, и по-
нижени, и презрени, па чак и
гоњени били. И одиста, ми има-
мо вредних и заслужних све-
штеника, који се вишегодишњем
својим опробаним радом у наро-
ду речју, пером и делом иста-
коше као неустрашиви борци
за светиње народне, као будни
чувари православља и Српства,
као благотворни покретачи и по-
прављачи рада и реда у најза-
пуштенијим парохијама и т. д.,
па, где, данас прати их, ради
пожртвовности и искрености њи-
хове, превир, негодовање и мр-
жња претпостављених. О tem-
pora, o mores! То је само при-
родна последица тактике њихо-
вог коректног владања и рада
према онима, којима оваки људи
нити хоће да каде и угађају,
нити могу бити по „нефу“. Из
њихових уста не мож' чути него
неустрашив песнички поклич:

„Кад дух нам упоран нешто више
снива,
Па не ће, и не зна, да се улагива;
Збите га, утуците у главу, у груди,
Док с' окване једна — а он се
пробуди!“

Већ само име „народни све-
штеник“ чудно звучи у ушима
силника, а како тек изгледа
пред очима деспотизма рад и
енергија у великом програму
тога имена?!

У оквиру народу корисног
неуморног, отвореног, неустра-
шивог и свесног пастирског
рада и руковођења у цркви,
школи, општини — у народу,
лако је познати слику правог
народног свештеника.

Нове алмажанске смицалице.

Меленци, 26. маја.

Алмажани са др. Љубом
Павловићем на челу иду са
смицалицама и даље. Подносе
министру представку и траже
да повуче своје решење у ме-
леначкој ствари. — Данашњу
управу је саборски одбор осу-
дио због тога, што нема рачуна
од 1901. год., због проневере,
кривотворења, због задржавања
учитељских квинквенала и због
још других крупних рачунских
преступа. Др. Љуба Павловић
и алмажанска сорта су апело-
вали на министра и овај је осу-
ду саборског одбора потврдио
и потврдио све горње, што је
против њих наведено и на чему
се оснива осуда саборског од-
бора. — Сада траже да ми-
нистар своју осуду повуче и
да сам призна, да је неправедно
ствар решио, да оно није исти-
на што је казао! Њима је глав-
но, да опроведу још започете
оправке на купатилу и то бо-
гиња правде треба да плати

својом чистотом, министар тре-
ба јавно да призна то, да је
невистину говорио у овој ствари.

До ове нове алмажанске сми-
цалице дошло је овако: — По
тврђи ситнијих алмажана др.
Љуба Павловић је облетао тур-
ско-кашишког посланика, а ов-
дашњи деловођа Каменко Пи-
перски облетао је пардањског
посланика. По истој тврђи
обојица су обећали руку по-
моћи, ако ствар поново дође до
министра, наравно на основу
онога што су им ови говорили.
Ови су говорили све само не
оно, што је изасланство сабор-
ског одбора путем истраге утвр-
дило: несвршене рачуне, криво-
творење, проневеру и друге ра-
чунске крупне изгреде. Прећу-
тали су и то, да су учинили
нов зајам (како, то ће истрага
показати) и да се овај сада
троши на врат на нос, те сада
треба времена да се све „па-
лира“. — Зато иде нова пред-
ставка министру и зато чак ми-
нистар треба да опорече оно,
што је у име богиње правде
изрекао!

После овога су помало и
испод жита отишли деловођа и
председник с једне, а др. Љуба
Павловић с друге стране у Те-
мишвар и тамо удесили ствар
представке у појединостима

Неке списе треба да изда
епархијска управа, неке опћина.
Дакле ови исти, који су збогало-
чина и преступа осуђени, треба
да искажу да оно не стоји због
чега су осуђени. Заиста нешто
нечувено, наравно, што могу за-
мислити и учинити само алма-
жани са својом жалосном управ-
вом. Но пођимо и даље, и ево
шта је у ствари:

Др. Љуба Павловић је са
алмажанском сортом овдашњим
учитељима ускратио квинкве-
нале, дакле један део њихове
плате. Кад су дра Љубу Па-
вловића уповорили на закон, он
је одговорио: „Закон је и нама
дао војводину, па ми опет не-
мамо војводину“. Тек путем
тужбе је овдашње учитељство
дошло до овога дела плате, а
сада? Е па сада ти исти учи-
тељи потписују изјаву да су
уредно примали плату (част ча-
сним изузетцима који нису пот-
писали). Како је дошло до пот-
писа те жалосне изјаве изнећемо
пред истражним изасланством,
које ће имати да утврди кад
су ти учитељи говорили исти-
ну: кад су тврдили и тужили
да не примају плату и да их
др. Љуба Павловић са алма-
жанском тевабијом гони и ома-
ловажава, или сада кад те исте
хоће да перу својим изјавама?

Хоће ли мађарска влада о-
вим новим алмажанским смица-
лицама наићи на лепак то ћемо
видети. Ми сумњамо, и тражи-
мо чисту истину, закон и прав-
ду и ништа више. Но ако, на
жалост, дотле дође, онда тра-
жимо од наших посланика на
угарском сабору, да путем ин-
терпелације поведу реч о овој

ствари у самом сабору. Нека
изнесу сву нечистоту у овој
ствари и прикажу у правој боји
оне, који сада траже да их пере
влада. Ми посланицима стојимо
на расположењу са непобитним
доказима! Св.

Прилике у Угарској.

Уплашили су се.

„Мађарорсаг“ јавља, да су
се чланови бивше напредне (Фе-
јерваријеве) странке почели ор-
ганизовати, па и либералну
странку увлаче у ту организа-
цију. По мишљењу тога листа
овај покрет потпомажу из Беча,
јер сад су већ изгласани регрути
и пореза, па се може коалицији
и одузети влада. Листови, који
ову струју потпомажу, издржа-
вају се из новца, који су Тиса
и Фејервари скупили за поде-
љено племство, баронство и т. д.
„Мађарорсаг“ тражи, да се пу-
тем парламентарне истраге из-
види: откуд су узети ти новци!
Ако су узети из диспозиционог
фонда, треба тај новац да се
врати држави, а не да се поје-
динци гавде. Не може се пак
трпети, да у овој држави устав
ни ред стално буде угрожен
услед тога, што се увек нађе
дружине, које су вољне да га-
ве устав.

Овако писање доказ је, да
се коалиција не осећа сигурном
на влади. Боји се, да би Беч,
могао отерати ову владу и до-
вести Фејерваријеву и Тисину
гарду. Чудновато је, да се ко-
алиција плаши те чете и сада,
кад је у сабору њена огромна
већина... Бележимо и ово као
знак времена, у ком живимо.

Адреса посланичке куће.

Јуче је имао одбор посла-
ничке куће за састављање адре-
се своју седницу под председ-
ништвом Коломана Села. Ра-
спирао је нацрт адресе. Као
што јављају, дошло је до не-
сугласица при расправљању о-
ног дела у адреси, где се го-
вори о краљевим правима. Ра-
справа је трајала три сата и
како одборски чланови нису мо-
гли да се сложе, хтео је Сел да
се захвали на председништву,
ну доцније је од тога одустао.
Одговарајући на онај део пре-
стоне беседе, где се говори о
краљевим правима, у адресном
нацрту се тврди, да угарски за-
кони не познају резервирана ма-
јестетска права, но само уставна
мајестетска права. О овом пита-
њу водила се жешћа расправа.
Најпосле су се — као што пишу
будимпештански листови — чла-
нови адресног одбора споразу-
мели и усвојили нацрт, у којему
се јасно испољавају краљева ус-
тавна мајестетска права. У о-
ном делу адресе, где се говори
о опћем бирачком праву, изја-
вљује се, да је изборна рефор-
ма и у овој опће изборно право
стари програм странке, која да-
нас сачињава већину у сабору,
и која је већ давно закључила

да се опће бирачко право што пре оствари. Већина у одбору усвојила је овакав натпис у адреси: „Царско и краљевско апостолско Величанство! Најмилијости вији господару, краљу нам! Чланови независњачке странке у одбору истакли су тек толико, да ће приликом адресне расправе у посланичкој кући послати: Бабо изјавити, да независњачка странка само ради извуктног данашњег положања усваја овај натпис — Ето шта дјечка данашња моћна независњачка странка!

Угарска делегација.

Пред састанак угарске делегације имали су чланови независњачке странке предконференцију, на којој су решили, да траже неке измене у делегацијама. Траже да се иставае оне формалности, које приказују делегације као неко засебно законодавно тело. Изјавили су да је сувишна у делегацијама престона беседа и адреса. Са седница угарске делегације треба искључити немачки језик у поднесцима и обавештајима. Замерају реду расправе у делегацији, који је понављено површан и преухитрен, да делегати у највише случајева немају времена, да траже обавештаја или поднесу жалбе, па више пута ни да проуче прорачун. Најзад замерају, што горња кућа бира трећину делегације, а то нигде ни закон ни саборски пословник не наређује. Поверено је грофу Евгену Зичију, да све ове замерке изнесе на конференцији делегата. Као отворено питање оставили су, да ли ће чланови независњачке странке саслушати престону беседу, да ли ће ићи у Бург.

Исти дан у подне скупили се беху сви делегати, посланици и магнати на уобичајену предконференцију. Одмах у почетку конференције изнео је гроф Евген Зичи замерке и захтеве независњачке странке. Министар-председник Векерле одговарајући на ове рекао је, да би желети било, да се сада невампштују ствари и да се ове измене оставе за познија, згоднија времена. Овог гледишта били су и више других чланова владе. Решили су, да изашљу један одбор, који ће све ове ствари проучити. Значи за сада остаје по старом. И опет, шта дјечка моћна независњачка странка!

Нападнути мандати.

У јучерањој седници посланичке куће поднео је председник извештај о нападнутим мандатима. По овоме извештају код краљевске курије нападнут је избор: Емила Ђуриша, грсфа Жигмонда Баћања, дра Тодора Михалија, Ладислава Вечеја, Густава Граца, Андрије Ахима и Михаља Ласлова. Тужбу су уложили сабору против мандата: Коријолана Бредичана, Густава Граца, Стевана Петровића, дра Михајила Полита и Ђорђа Поповића. Замерке су поднели против: барона Карла Јунгенфелда и Николе Пенге.

Српске комитетлијске вође и Мађари.

Из Старе Србије и Македоније су српске комитетске војводе Глигор Соколовић, Јован Довезенски, Ђорђе Ско-

пљанче, Јован Бабунски и Варсилеје Трбић — послали овај телеграфски поздрав Јенеју Ракошију, председнику „Отхона“: „Српски револуционари, борци за слободу потлаченог народа у Старој Србији и Македонији, поздрављају вас као своје миле госте, искрене пријатеље свога народа и носиоца револуционарне идеје великога Кошута, кличући: добро нам дошли и живели!“.

Српско-мађарско братимљење.

Са банкета, који је општина београдска приредила била у част мађарских гостију, председник општине Главинић упутио је Кошуту овај телеграм: — „Према једнодушној одлуци преко 300 Срба и Мађара, на банкету, што га је општина српске престонице приредила у част драгих мађарских гостију, а у име свих учесника, о обитали је част изјавити вам наше најлепше жеље за Ваше Благородије и уверити вас о нашем великом поштовању које гајимо за вашу особу. Живело мађарско-српско братство!“ — На овај телеграм стигао је из Будимпеште следећи одговор: „Кости Д. Главинићу градоначелнику, Београд. Искрено желим да се мађарско српско братимство утврди. Преговори о трговинским уговорима нека нам братимство не муте. Тешкоће око тих уговора прелазне су; братски осећаји између мађарског и српског народа треба да су вечни. — Кошут“.

Осуђени калуђери на робију.

Читамо у србијанским листовима, да је касациони суд одбрио пресуду крушевачког првостепеног суда, којом су за више утаја у званичној дужности осуђени архимандрит Виктор Стојаковић, бивши старешина манастира Љубостиње, на 6 година робије (за упропашћених 3434 динара и 22 паре манастирског новца) и јеромонах Борис Лађарац, бивши намесник истога манастира на 2 године робије (за 25 динара и 75 пара упропашћеног новца). — Боже мој на колико би година тај суд осудио неке наше „усрећитеље“ наших манастира.

Гроф оптужен као тровач

Јуче је у Бистричкој Бањи код пототног суда отпочела главна расправа противу грофа Отона Кормона Најхауса, који је оптужен да је отровао удову Мартина Беницког, велепоседницу у Прибоју. Она је из сажалења примила грофа, који је свим без имања остао а за собом буран живот имао. Расправа ће свакако више дана трајати, јер има много сведока да се преслуша. Гроф се већ од месеца фебруара налази у истражном затвору. Оад му је 47 година, немачки је поданик, становао је у Прибоју код Беницкове. Био је два пут ожењен. Три године је провео у Кини. Прво је био у Шангају а за тим у Нанкину, где је образовао њихову коњицу. Никада није био кажњен. Собарица, кључарица, и још многи други сведоци који су стајали у служби покојне Беницкове терете га да је он отровао стару госпођу. Куварица вели да је био у кујни онога дана, кад је дат

арсеник Беницковој у супи. Собарица вели у суду, да је у тањиру остало неко грумење које је и она ливнула у било је врло горко. Иначе да је госпођа супу што је у тањиру остала дала псету, које се такођер разболело. Даље вели да је гроф супу хвалио госпођи, а једино се што је остатак псету дала. На питање председника суда управљено на кључарицу, усљед чега сумња да је гроф Беницкову отровао, одговара она, да је он једини био у трапезарији са госпођом, а друго одмах после ручка изашао је у кујну и тражио је тањир из кога је госпођа супу јела. Једнога дана је дао гроф собарици згузване папирине да баца у ватру. Она је из љубопитства папирине развила и видела је на истима мртвачку главу. Председник пита оптуженога зашто је рекао суду, кад су код њега у његовом стану нашли у стаклу од мастила отров, да то отров није него да је вода бикарбона. Он одговара да и сам није знао. Пудер је био. Председник: Отров је био! „Могуће је — одговара гроф, али стакло то није било моје“. Председник га онда пита зашто је порицао, да је два пута по 25 грама куповао у апотеци арсеника. Гроф одговара да није порицао. Није питан, па није ни одговарао. У осталом вели да од 1890. године није куповао арсеника. Лечник др. Синко, каже у суду, да је поват код Беницкове, и да је упозорен да је госпођи нешто у јело дато и да је усљед тогв повлило, али он није могао испоставити знаке тровања, јер другог дана је престало и повраћање. На предлог његов повзвали су Тешена који је констатовао запаљење плућа и срчану слабост. Зна да је 8 дана пред смрт имала мождјану болест. — Данашњи брвојав јавља да је поротни суд грофа Најхауса ослободио од оптужбе тровања и он је пуштен у слободу као невин.

В р е м е.

Према телеграфском извештају од 9. јуна може се очекивати топлије време, овде-онде кишу.

Брзојави „Застави“.

Стигли 27. маја.

Фејерваријеви чиновници.

Будимпешта. Посланик Олаји поднеће посланичкој кући предлог, да сви виши државни чиновници, које је наименовало Фејерваријево министарство, буду неодложно укљоњени са места им.

Аустријска делегација.

Веч. Аустријска делегација је изабрала за председника кнеза Фердинанда Лопковица. Овај је рекао, да делегација има два смера пред очима: положај монархије као велесиле и бодро чување економских одношаја Аустријаних. За потпредседника је изабран Силвестер са 27 против 25 гласова, које је добио Абрахамовић. Силвестер и други интерпелисаће министра спољних послова због економских уступака угарској влади, који је поднела предлог аутономне угарске царинске тарифе, а да је упитано одговорно министарство и сабор аустријски. Краљ ће примити делегације сутра у подне.

Хрватска и Олавонција.

Будимпешта. (Од нарочитог извештача). Хрватскосла-

вонски делегати у споразуму с баном Пејачевићем углавише, да буде подбаном др. Владимир Николић Подрински, предстојником правосуђа др. Бадај адвокат из Земуна, предстојником богочасти и наставе др. Ројц.

Фејерваријева влада под оптужбом.

Будимпешта. На предлог Олајија упућен је петиционални од ор посланичке куће, да што пре поднесе извештај о стављању Фејерваријева владе под оптужбу. У јучерањој седници одборској хтео је Олаји, да поднесе допуну предлогу: да се виши чиновници, које је именовала Фејерваријева влада, укљоне са њихових места. Како председник то није дозволио, Олаји ће поднети тај предлог у посланичкој кући.

П о п л а в а.

Дева. Река Марош поплавила је њиве. Усев је уништен. Нижи део вароши је под водом.

Т р г о в и н а.

БУДИМПЕШТА, 9. јуна 1906. — (Брвојавни извештај).

Г о т о в а р о б а.

Разм прве калвоће 12 кр 80 п до 12 кр. 95 п.
Разм средње калвоће 12 кр. 65 п. до 12 кр. 75 п.
Јечам за храну 14 кр. — пот. до 14 кр. 50 пот.
Јечам за кување пива 13 кр. 50 п. до 14 кр. — п.

ПРЕМЕСТАЊЕ РАДЉЕ.

Част ми је јавити мојим познатима пријатељима, да сам своју берберску и фризерску радљу, коју сам 20 година у Турчинској улици у кући „Плевни“ имао — преселио одма преко пута код пинтера Вауера бр. 33. и умољавам своје познанике и пријатеље, да ме што у већем броју посећивати усктеду.

С поштовањем

Вељко Гашпаровић
берберин и фризер,
у Новом Саду.

L. 669 1-1

ТРАЖИ СЕ ПРАКТИКАНТ

који је свршио 6 гимназија а зна српски за једну апотеку уз повољне услове. Рефлектан-ти нек се обрате на апотеку

Игњата Дечија
у В. Бечкереку.

674 1 3

ЗА МОЈУ ОПАНЧАРСКУ РАДЉУ тремам

2—3 Опанчарска помоћника који потпуно свој посао разумеју. Могу бити и ожењени. Место стално. Плата од пара 10—14 новчића. Даља упутства даје

Пера Драгић
у Сенти (Бачка).

L. 623 2-5

ИМА НА ПРОДАЈУ или под закуп добре ораће ЗЕМЉЕ

у једном комаду 30, 50, 80, 100 до 500 ланаца.

Земља се налази на жељезничкој прузи и на Дунаву. Кома треба нека се обрати на потписаног.

Мита Стајић

657 4-6 дв. књијар у Београду.
(Србија).